

De heer F. van Oosten
Minister van Justitie & Veiligheid

Onderwerp

Consultatie Wetsvoorstel gegevensvergaring openbare orde

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Bijlagen

Uw brief van

Behandeld door

Datum

8 september 2025

Geachte heer Van Oosten,

Graag willen we via deze brief reageren op uw wetsvoorstel omtrent de gegevensvergaring voor het behouden van de openbare orde. Wij zijn als ambtenaren van gemeente Alkmaar zeer begaan met dit onderwerp en willen u onze kijk en visie op dit wetsvoorstel hierbij meegeven.

Allereerst kunnen wij u mededelen dat wij het wetsvoorstel steunen. Het was ons nog niet duidelijk dat artikel 3 Politiewet nog niet voorziet in de mate van gegevensvergaring, waar wij de politie eigenlijk al wel verantwoordelijk voor stelden. Het lijkt ons, gezien de verwevenheid van de online en offline wereld, noodzakelijk om ook online gegevensvergaring op de juiste wijze te borgen. Wel voorzien wij op een aantal vlakken moeilijkheden die we hieronder graag aan u toelichten.

Eerste signalen

Één van onze zorgen is dat dit wetsvoorstel nog niet voorziet in het voortraject vóór de inzetbaarheid van de bevoegdheid die nu ter consultatie voor ligt. Signalen zijn nodig om met aanwijzingen te kunnen komen van een 'ernstige dreiging'. Wie is er verantwoordelijk voor het vergaren van de eerste signalen? Hoe kunnen die signalen worden gevonden als de politie pas openbare bronnen mag raadplegen na een bevel van de burgemeester en de beoordeling van een rechter-commissaris op basis van een aanwijzing voor een 'ernstige dreiging' van het verstoren van de openbare orde? Hoe kan de politie ook een bijdrage leveren bij het signaleren van aanwijzingen van een 'ernstige dreiging'?

Kaders 'ernstige dreiging'

Ons advies is om kaders vast te stellen wie waar verantwoordelijk voor is en wat de juridische mogelijkheid is om tot aanwijzingen van 'ernstige dreiging' te kunnen komen. Wanneer wordt er bijvoorbeeld gesproken over een 'ernstige dreiging'? In het Andromeda congres van donderdag 4 september jl. bleken er al fundamentele verschillen te bestaan tussen de wetsvoorstelmakers, de gemeenten en de politie over wanneer gesproken kan worden van een ernstige dreiging. Kaders voorkomen hopelijk discussies in tijden van crisis.

Besloten groepen

Dit wetsvoorstel richt zich op publiek toegankelijke bronnen. Dat begrijpen we vanuit fundamentele grondrechten, maar uit ervaring durven wij te stellen dat de meest interessante informatie te vinden is binnen besloten groepen. Daarnaast zullen veel burgers al de verwachting hebben dat de politie niet alleen al binnen openbare-, maar ook binnen gesloten bronnen aanwezig is. De vraag die dat bij ons oproept, is wat het perspectief is voor het uitbreiden van de bevoegdheid richting niet publiek toegankelijke bronnen. Ons advies zou zijn om dit mee te nemen in de wet of om na te gaan wat de mogelijkheden zijn binnen de huidige wet- en regelgeving. Hier is zeker behoefte aan, alleen al omdat bijvoorbeeld jeugdcriminaliteit enorm toeneemt door het gebrek aan aanwezigheid van politie op de plaatsen waar zij zich online bevinden. Verzoek om daar duidelijkheid over te bieden in het kader van de juiste verwachtingen scheppen.

Rol rechter-commissaris

We begrijpen dat er uit praktische overwegingen gekozen is voor de rechter-commissaris als bevoegd persoon om de machtiging tot vergaren van informatie over te kunnen gaan. Wij vragen ons echter wel af of het ook wenselijk is om het strafrecht in verbinding te brengen met het meer preventief handhaven van de openbare orde. Het handhaven van de openbare orde is een belangrijke taak van het politieorgaan, maar online informatievergaring heeft juist te maken met het voorkomen van een verstoring. Is het dan wenselijk dat een rechter-commissaris hiernaar kijkt, die eigenlijk voornamelijk handelt vanuit een strafrechtelijk kader? Zijn de voors en tegens hierbij voldoende meegenomen?

Samenwerkingsafspraken met basisteams politie

Een wettelijke bevoegdheid en dit op de juiste wijze organiseren is in onze ogen noodzakelijk om er ook naar te kunnen handelen. Echter is het handelen naar deze wettelijke bevoegdheid juist waar onze zorg zit. Het capaciteitsvraagstuk binnen de politie is hier direct aan verbonden. Ons advies is om samenwerkingsafspraken te maken tussen gemeenten (burgemeesters) en politie op lokaal niveau (binnen de basisteams) binnen de beschikbare capaciteit. Verder hebben we elkaar nodig om online onrust goed te kunnen duiden. Met samenwerkingsafspraken zijn de verwachtingen naar elkaar uitgesproken en weet men wat hij van de ander kan verwachten. Op deze manier zal de wet een veel betere uitwerking hebben in de praktijk.

We hopen dat de zorgen en behoeften die we hierboven hebben beschreven u helpen om de gegevensvergaring van online bronnen op de juiste manier te borgen.

Namens Team OOV Alkmaar,

Met vriendelijke groet,

Desirée & Romy